

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 39/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Dudíťa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Záhradnícka 51, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 7C/310/2015 z 20. novembra 2023 a jemu predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a jeho postupom. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ navrhuje odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia z dôvodu existencie reálnej hrozby vzniku nenapraviteľnej alebo ťažko napraviteľnej ujmy.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa podanou žalobou domáhal určenia, že uznesenia 2, 3 a 4 prijaté na zhromaždení vlastníkov poľovných pozemkov Poľovného revíru Praha z 19. augusta 2015 (ďalej len „uznesenia“) a zmluva o užívaní Poľovného revíru Praha z 20. augusta 2015 (ďalej len „zmluva“) medzi vlastníkmi poľovných pozemkov Poľovného revíru Praha a Poľovníckym spolkom Hubert Praha sú neplatné.

3. Okresný súd rozhodol o žalobe rozsudkom sp. zn. 7C/310/2015 z 19. januára 2018, ktorým zamietol žalobu a vo výroku o trovách žalovaným priznal nárok na plnú náhradu trov konania proti žalobcom (vrátane sťažovateľa).

4. Proti rozsudku prvoinštančného súdu podali žalobcovia (vrátane sťažovateľa) odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici potvrdzujúcim rozsudkom sp. zn. 12Co/353/2018 z 26. novembra 2020 a žalobcom (vrátane sťažovateľa) uložil povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Uznesením okresného súdu sp. zn. 7C/310/2015 zo 16. novembra 2022 vyšší súdny úradník rozhodol o výške náhrady trov konania tak, že uložil žalobcom (vrátane sťažovateľa) spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným v prvoinštančnom konaní trovy právneho zastúpenia vo výške 16 274,05 eur a v odvolacom konaní trovy právneho zastúpenia vo výške 5 753,38 eur.

6. Proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť. Okresný súd rozhodol o sťažnosti uznesením sp. zn. 7C/310/2015 z 20. novembra 2023, ktorým zmenil výrok uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom tak, že žalobcovia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným v prvoinštančnom konaní trovy právneho zastúpenia vo výške 16 271,66 eur a v odvolacom konaní trovy právneho zastúpenia vo výške 3 928,69 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ zastáva názor, že zvoleným postupom vyššieho súdneho úradníka došlo k nesprávnemu výpočtu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, a to tak, že jedna tretina základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach, nemala byť pripočítaná. Vyšší súdny úradník nesprávne ustálil základnú sadzbu tarifnej odmeny, keďže ide len o teoreticky samostatne žalovateľné veci, avšak predmetom tohto konania a cieľom žalobcov (vrátane sťažovateľa) bolo dosiahnuť neplatnosť zmluvy, pričom neplatnosť uznesení bol len jeden z dôvodov neplatnosti tejto zmluvy. Pokiaľ aj bola neplatnosť uznesení formálne samostatne vyjadrená v návrhu žalobného petitu, vecne išlo o určenie neplatnosti zmluvy, a teda nešlo o spojenie vecí, ktorého následkom by mohlo dôjsť k navýšeniu výpočtového základu základnej sadzby tarifnej odmeny v zmysle § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

8. Okresný súd tiež argumentoval, že sťažovateľ zaplatil súdne poplatky zvlášť, čím prakticky potvrdil, že ide o samostatne žalovateľné veci. Úmyslom sťažovateľa však bolo len predísť komplikáciám v úvode konania, resp. jeho zastaveniu. To, že sa sťažovateľ neohradil proti postupu súdu v úvode konania, ešte neznamená, že je postup súdu správny a že už nebude nikdy v budúcnosti možné využiť opravný prostriedok proti tomuto postupu.

9. Sťažovateľ sa tiež domnieva, že § 13 ods. 2 vyhlášky výslovne nerozlišuje medzi samostatným a nerozlučným spoločenstvom účastníkov, avšak úkon právnej služby za účastníkov v nerozlučnom spoločenstve je na účely výpočtu trov len jeden, nie úkon spoločný. Východiskom pre tento prístup je najmä skutočnosť, že pri nerozlučnom spoločenstve platia úkony jedného zo spoločníkov aj pre ostatných spoločníkov, pričom ide o také spoločné práva a povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, rozhoduje sa o nich v jednom výroku, ktorý vyznieva proti všetkým nerozlučným spoločníkom rovnako (priaznivo alebo nepriaznivo).

10. Ak ide o nerozlučné spoločenstvo, § 13 ods. 2 vyhlášky sa podľa sťažovateľa, poukazujúc na uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 418/2023-16 z 5. septembra 2023, aplikovať nemá.

11. V zmysle zásady *iura novit curia* (ktorá zahŕňa aj znalosť judikatúry) mal okresný súd podľa názoru sťažovateľa postupovať v zmysle uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 455/2011 zo 6. októbra 2011, ktorým odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú. V predmetnom konaní ústavný súd preskúmal uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 153/2010 z 13. apríla 2011, v ktorom súd dospel k právnemu záveru, že § 13 ods. 2 vyhlášky sa nevzťahuje na nerozlučné spoločenstvo, ale len na spoločenstvo samostatné, a preto pokiaľ žalovaní vystupovali v nerozlučnom spoločenstve a ak advokát robil určitý úkon v mene žalovaných, je potrebné ho považovať za jeden úkon, a nie za úkon spoločný.

12. Na túto problematiku reagoval ústavný súd rovnako aj v náleze sp. zn. I. ÚS 339/2019 z 2. apríla 2020, kde postup súdu, ktorý počet úkonov nenásobil počtom účastníkov, označil za správny. Táto otázka má nepochybne ústavnoprávny rozmer, keďže rozhodne nie je bezvýznamné, či sťažovateľ zaplatí trovy za jedného účastníka konania alebo za tridsiatich dvoch účastníkov.

13. V dotknutom konaní ide o nerozlučné spoločenstvo, a preto o výške trov mal okresný súd rozhodnúť obdobne ako v už spomenutých právnych veciach, teda sumu zodpovedajúcu jednému úkonu právnej služby nemal násobiť počtom účastníkov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie vlastníckeho práva sťažovateľa (čl. 20 ods. 1 ústavy) uznesením okresného súdu o výške trov právneho zastúpenia, ktoré považuje sťažovateľ za svojvoľné, arbitrárne a ústavne nekonformné, keďže odlišné posúdenie otázky náhrady trov konania malo za následok porušenie princípu právnej istoty a princípu legitímnych očakávaní sťažovateľa. Sťažovateľ nesúhlasí s výškou náhrady trov konania, poukazujúc na predmet sporu, ktorým bolo predovšetkým určenie neplatnosti zmluvy. Neplatnosť uznesení, na základe ktorých sa zmluva uzavrela, bol len jeden z dôvodov neplatnosti zmluvy napriek tomu, že neplatnosť uznesení bola v petite žaloby samostatne vyjadrená. Pri výpočte trov konania bolo nesprávne aplikované ustanovenie § 13 ods. 2 vyhlášky, pretože bola nesprávne pripočítaná 1/3 základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v spojených veciach. V danom prípade išlo iba o teoreticky samostatne žalovateľné nároky, čo okresný súd nezohľadnil.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

15. Podľa konštantnej judikatúry úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne ľudskoprávnou medzinárodnou zmluvou. Posúdenie skutkovej otázky všeobecným súdom by sa mohlo stať predmetom prípadnej kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ktoré všeobecný súd zo zisteného skutkového stavu vyvodil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo

k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

16. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010), usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity) alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05).

17. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou, resp. dohovorom zaručených práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd (aj vo svojej doterajšej judikatúre) zdržanlivý, vychádzajúc z toho, že problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne (porovnaj m. m. IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 583/2018). To však ale neznamená, že takýmito rozhodnutiami by nemohlo dôjsť k porušeniu práv sťažovateľov. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu len vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémneho rozporu s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepriateho formalizmu), či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia.

18. V súvislosti s aplikáciou § 13 ods. 2 vyhlášky, ktorá pri výpočte odmeny advokáta výslovne nerozlišuje medzi samostatným a nerozlučným spoločenstvom účastníkov, sťažovateľ argumentuje judikatúrou ústavného súdu.

19. Ústavný súd v uznesení sp. zn. IV. ÚS 418/2023 (na ktoré sa sťažovateľ odvoláva) konštatoval existenciu dvoch línií v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov pri rozhodovaní o výške náhrady trov právneho zastúpenia. V jednej línii všeobecné súdy priznávajú náhradu trov právneho zastúpenia aplikovaním § 13 ods. 2 vyhlášky vo výške zníženej základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorú následne vynásobia počtom zastúpených osôb bez toho, aby sa zaoberali povahou spoločenstva týchto účastníkov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 1/2011 z 20. septembra 2012). V druhej línii sa objavuje aj prístup, keď všeobecné súdy nepovažujú úkony právnej služby advokáta za spoločné úkony v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky v prípadoch nerozlučného spoločenstva účastníkov, ktorý bol potvrdený aj ústavným súdom v uznesení č. k. II. ÚS 455/2011-7 zo 6. októbra 2011 (na ktoré poukazuje aj sťažovateľ). Vyhodnocujúc uvedený právny stav, ústavný súd v uznesení sp. zn. IV. ÚS 418/2023 konštatoval existenciu rôznej judikatúry všeobecných súdov pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia a aplikácii § 13 ods. 2 vyhlášky, avšak zdôraznil, že nie je jeho úlohou zjednocovať judikatúru všeobecných súdov, teda sa nepriklonil ani k jednej z uvedených línií rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, uzatvárajúc, že v danej veci išlo o rozhodovanie o trovách konania, ktoré prislúcha najmä všeobecným súdom. Z uvedeného nevyplýva (ako to tvrdí sťažovateľ), že

ústavný súd dospel k právnomu záveru, že v prípade nerozlučného spoločenstva sa § 13 ods. 2 vyhlášky aplikovať nemá.

20. K argumentácii sťažovateľa, podľa ktorej sa okresný súd napadnutým uznesením odklonil od rozhodovacej praxe v obdobných prípadoch, ústavný súd konštatuje, že aj prípadné odchylenie sa súdu od existujúcej skoršej judikatúry v konkrétnom prípade by mohlo predstavovať zásah do základných práv a slobôd účastníka konania len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia v prerokovávanej veci. Zo sťažnostnej argumentácie sťažovateľa nemožno bez ďalšieho vysloviť, že rozhodnutia ústavného súdu, na ktoré sťažovateľ poukazuje, predstavujú v otázke výpočtu trov konania v súvislosti s aplikáciou § 13 ods. 2 vyhlášky ustálený právny názor. Ústavný súd súčasne konštatuje, že sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o výške trov právneho zastúpenia možnosť argumentácie judikatúrou ústavného súdu ani nevyužil a tieto námietky uplatnil až v ústavnej sťažnosti. Pod zásadu *iura novit curia*, na ktorú sa sťažovateľ odvoláva, nemožno podradiť znalosť všetkej judikatúry zo strany všeobecného súdu. Je predovšetkým povinnosťou sťažujúceho, aby na relevantnú judikatúru (vrátane rozhodnutí ústavného súdu) poukázal, pokiaľ očakáva od všeobecného súdu, že zaujme stanovisko ku konkrétnym právnym záverom.

21. Ústavný súd vzal na vedomie existenciu rôznej judikatúry pri výklade § 13 ods. 2 vyhlášky, avšak opakuje, že nie je jeho úlohou zjednocovať judikatúru všeobecných súdov. Bez toho, aby sa ústavný súd priklonil k jednej z uvedených línií rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, konštatuje, že ide o výklad podústavnej normy, ktorý prislúcha najmä všeobecným súdom, a v tejto konkrétnej veci ústavný súd neidentifikoval žiadne extrémne vybočenie z interpretácie alebo aplikácie príslušných ustanovení, ktoré by v tejto veci mohli dosiahnuť ústavnoprávny rozmer.

22. Podľa ústavného súdu odôvodnenie napadnutého uznesenia v okolnostiach konkrétneho prípadu nejaví známky arbitrárnosti alebo svojvôle. Okresný súd na sťažnostné námietky sťažovateľa (nesprávna aplikácia § 13 ods. 2 vyhlášky, posúdenie obsahu žalobného návrhu) reagoval jasne, zrozumiteľne a presvedčivo. Okresný súd určil tarifnú odmenu podľa § 11 ods. 1 písm. a), § 13 ods. 2 a 3 vyhlášky, poukazujúc na zastupovanie 32 žalovaných jedným právnym zástupcom, keď sa základná sadzba tarifnej odmeny za každý úkon právnej služby znižuje o 50 %, a súčasne konštatujúc, že žalobcovia (vrátane sťažovateľa) sa domáhali určenia neplatnosti troch uznesení a zmluvy, pričom ide o samostatné nároky, na základe čoho súd zvýšil základnú sadzbu tarifnej odmeny (so zapracovaním výpočtu zníženia pri zastupovaní viacerých osôb) o jednu tretinu. Uvedené právne závery nenesú známky arbitrárnosti.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol danú časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu vlastníckeho práva:

24. Sťažovateľ porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa zahrnutých v petite ústavnej sťažnosti vrátane návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2024

Libor Duľa
predseda senátu